ትንቢተ ኢዩኤል

መግቢያ

ጸሐፊው

ነቢዩ ኢዩኤል በብሉይ ኪዳን ውስጥ ከሚገኙት ተመሳሳይ ስም ካላቸው ሌሎች ዐሥራ ሁለት ሰዎች ጋር አንድ አይደለም። ከኢዩኤል መጽሐፍና ከሐዋርያት ሥራ መጽሐፍ ውጭ ስሙ አልተጠቀሰም (ሐሥ 2፥16)። ከመጽሐፍ ቅዱስ ውጭ ስለ እርሱ የሚነገረው የፈጠራ ታሪክ የሚታመን አይደለም። አባቱም ባቱኤል (1፥1) የታወቀ ሰው አልነበረም። ስለ ይሁዳና ስለ እስራኤል ማሰቡን ስንመለከት (2፥32፤3፥1፡6፡8፡16-120 ይመ)፣ ኢዩ ኤል በዚያ አካባቢ የኖረ ይመስላል።

የተጻፈበት ጊዜ

በመጽሐፉ ውስጥ የተከናወኑ ታሪካዊ ድርጊቶች ዘመናቸው አልተጠቀሰም፤ ይሁን እንጂ ይህ መጽሐፍ ከክርስቶስ ልደት በፊት በዘጠነኛው ምእተ ዓመት መጻፉን የሚያሳምን ብዙ ምክንያት አለ። ብዙ ተርጓሚዎች ደግሞ ይህ መጽሐፍ ከሐጌና ከዘካርያስ በኋላ፣ በስድስተኛው ምእተ ዓመት ይኸውም ከምርኮ ዘመን በኋላ እንደ ተጻፈ ይገምታሉ። ያም ሆነ ይህ የተጻፈበት ጊዜ በትክክል አለመታወቁ በመልእክቱ ላይ የሚፈጥረው ችግር የለም።

የኢዩኤል ትንቢት አጻጻፍ ከአሞጽ፣ ከሚክያስ፣ ከሶፎንያስ፣ ከኤርምያስና ከሕዝቅኤል ጋር የቋንቋ ተመሳሳይነት አለው። የእነዚህን መጻሕፍት ሥነ ጽሑፋዊ ተዛምዶ የሚወስነው የኢዩኤል መጽሐፍ የተጻፈበት ጊዜ ነው። ከላይ ከተጠቀሱት ነቢያት በፊት ተጽፎ ከሆነ እነርሱ ከኢዩኤል መጽሐፍ አባባል ተውሰዋል ማለት ነው፤ ከእነርሱ በኋላ ተጽፎ ከሆነ ደግሞ ኢዩኤል ከእነርሱ መጽሐፍ አባባል ተውሶአል ማለት ነው። አንዳንድ የሥነ መለኮት ምሁራን እንደሚሉት ነቢያት ሁሉ ይብዛም ይነስ በጊ ዜው እነርሱና ሕዝቡ በጋራ ከሚጠቀሙባቸው ሃይማኖታዊ ጽሑፎች በመቅዳት ተጠቅመዋል።

መልእክቱ

ኢዩኤል፣ "ታላቁና አስፈሪው የጌታ ቀን" (2፥31) እንደሚመጣ በማመልከት፣ ይሁዳን የሚያጠ ፋውን አስከፊ ድርቅና ሰፍር ቍጥር የሌለውን ወራሪ አንበጣ አየ። በም 1፥4 እና 2፥25 የተጠቀሱት አንበጣዎች እውን አንበጦች እንጂ በምሳሌያዊ አገላለጽ ባቢሎንን፣ ሚዶ-ፋርስን፣ ግሪክንና ሮማውያ ንን የሚያመለክት አይደለም። ይህ ችግር በመጋረጡ፣ ኢዩኤል ሁሉንም ሰው፦ በዕድሜ የገፉትንና ወጣቶችን (1፥2-3)፣ ሰካራሞችን (1፥5)፣ ገበሬዎችንና (1፥11) ካህናትን (1፥13) ወደ ንስሐ ይጠራል፤ አንበጦችም የእግዚአብሔር ጦር ሰራዊት እንደ ሆኑና የእነርሱም መምጣት የጌታ ቀን መቅረቡን የሚያስታውስ መሆኑን ይገልጻል። ኢዩኤል ስለ እስራኤል ነጻ መውጣትና መባረክ እንጂ፣ ይህ ቀን በአሕዛብ ላይ ፍርድ የሚሰጥበት ጊዜ ይሆናል የሚለውን ሐሳብ አይገልጽም። ይልቁንም እንደ ኢሳይ ያስ (2፥10-21)፣ ኤርምያስ (4፥6)፣ አሞጽና (5፥18-20) ሶፎንያስ (1፥7-18) ሁሉ ይህ ቀን ታማኝ ሳልሆነችው እስራኤል የቅጣት ቀን እንደሚሆን ይናገራል።

አስተዋፅኦ

1 ርእስ (1፥1)
2 በጌታ ቀን የሚሆነው ነገር ይሁዳ አሁን በተንሹ መቅመሷ (1፥2-2፥17)
  ሀ. እንዲያዝኑና እንዲጸልዩ የተደረገ ጥሪ (1፥2-14)
  ለ. ስለ ጌታ ቀን ምንነት መነገሩ (1፥15-2፥11)
  ሐ. ንስሓና ጸሎት እንዲደረግ የቀረበ ጥሪ (2፥12-17)
3 በጌታ ቀን ይሁዳ እንደምትድን የተሰጣት ማረጋገጫ (2፥18-3፥21)
  ሀ. እግዚአብሔር ይሁዳን ይጠግናል (2፥18-27)
  ለ. እግዚአብሔር ሕዝቡን እንደገና ያድሳል (2፥28-32)
  ሐ. የጌታ ቀን መምጣት (ም 3)
    (1) በአሕዛብ ላይ የሚሆነው ፍርድ (3፥1-16)
    (2) የእግዚአብሔር ሕዝብ መባረክ (3፥17-21)

1 ወደ ባቱኤል ልጅ ወደ ኢዩኤል የመጣው
የእግዚአብሔር ቃል ይህ ነው፤

የአንበጣ ወረራ

2 እናንት ሽማግሌዎች፣ ይህን ስሙ፤
በምድሪቱም የምትኖሩ ሁላችሁ፣ አድምጡ፤
በእናንተ ዘመን፣ ሆነ በአባቶቻችሁም ዘመን፣
እንዲህ ዐይነት ነገር ሆኖ ያውቃልን?
3 ይህን ለልጆቻችሁ ተናገሩ፤
ልጆቻችሁ ለልጆቻቸው ይንገሩ፤
ልጆቻቸውም ለሚቀጥለው ትውልድ ይንገሩ።
4 ከአንበጣ መንጋ[ሀ] የተረፈውን፣
ትልልቁ አንበጣ በላው፤
ከትልልቁ አንበጣ የተረፈውን፣
ኵብኵባ በላው፤
ከኵብኵባ የተረፈውን፣
ሌሎች አንበጦች በሉት።

5 እናንት ሰካራሞች፤ ተነሡ፤ አልቅሱ፤
እናንት የወይን ጠጅ ጠጪዎች ሁሉ፤ ዋይ
በሉ፤
ስለ አዲሱ የወይን ጠጅ ዋይ ብላችሁ አልቅሱ፤
አፋችሁ ላይ እንዳለ ተነጥቃችኋልና።
6 ኀያልና ቍጥር ስፍር የሌለው ሕዝብ፣
ምድሬን ወሮአታልና፤
ጥርሱ እንደ አንበሳ ጥርስ፣
መንጋጋውም እንደ እንስት አንበሳ
መንጋጋ ነው።
7 የወይን ቦታዬን ባድማ አደረገው፤
የበለስ ዛፎቼንም ቈራረጠ፤
ቅርንጫፎቻቸው ነጭ ሆነው እስኪታዩ ድረስ፣
ቅርፊታቸውን ልጦ፣
ወዲያ ጣላቸው።

8 የልጅነት እጮኛዋን[ለ] እንዳጣች ድንግል[ሐ]፣
ማቅ ለብሳችሁ አልቅሱ።

9 የእህል ቍርባንና የመጠጥ ቍርባን፣
ከእግዚአብሔር ቤት ተቋርጦአል፤
በእግዚአብሔርም ፊት የሚያገለግሉ፣
ካህናት ያለቅሳሉ።
10 ዕርሻዎች ባዶአቸውን ቀርተዋል፤
ምድሩም ደርቆአል[መ]፤
እህሉ ጠፍቶአል፤
አዲሱ የወይን ጠጅ አልቆአል፤
ዘይቱም ተሟጦአል።
11 እናንት ገበሬዎች፣ ዕዘኑ፤
እናንት የወይን ገበሬዎች፣ ዋይ በሉ፤
ስለ ገብሱና ስለ ስንዴው አልቅሱ፤
የዕርሻው መከር ጠፍቶአልና።
12 ወይኑ ደርቆአል፤
የበለስ ዛፉም ጠውልጎአል፤
ሮማኑ፣ ተምሩና እንኮዩ፣
የዕርሻው ዛፎች ሁሉ ደርቀዋል፤
ስለዚህ ደስታ፣
ከሰው ልጆች ርቆአል።

የንስሓ ጥሪ

13 ካህናት ሆይ፤ ማቅ ለብሳችሁ አልቅሱ፤
እናንተ በመሠዊያው ፊት የምታገለግሉ፣
ዋይ በሉ፤
እናንት በአምላኬ ፊት የምታገለግሉ፣
ኑ፤ ማቅ ለብሳችሁ ዕደሩ፤
የእህል ቍርባኑና የመጠጥ ቍርባኑ፣
ከአምላካችሁ ቤት ተቋርጦአልና።
14 ቅዱስ ጾምን ዐውጁ፤
የተቀደሰንም ጉባኤ ጥሩ፤
ሽማግሌዎችን ሰብስቡ፤

1፥1 ኤር1፥2፤ሉ3፥2፤16
1፥2 ሆሴ4፥1፤5፥1፤ ኢዩ2፥2፡16
1፥3 ዘፀ10፥2፤ መዝ71፥18
1፥4 ዘፀ10፥5፡14፡ 15፤ዘዳ28፥39፤ አሞ7፥1፤ናሆ3፥15
1፥5 ኢሳ24፥7፤ ኢዩ3፥3
1፥6 መዝ105፥34፤ ኢዩ2፥2፡11፡25፤ ራእ9፥8
1፥7 ኢሳ5፥6፤ አሞ4፥9
1፥8 ቍ13፤ ኢሳ22፥12፤አሞ8፥10
1፥9 ሆሴ9፥4፤ ኢሳ22፥12
1፥10 ዘኍ18፥12፤ ኢሳ5፥6፤24፥4፤ ኤር3፥3፤ሆሴ9፥2
1፥11 ዘፀ9፥31፤ ኢዮ6፥20፤ ኢሳ17፥11፤አሞ5፥16
1፥12 ዘዐ28፥33፤ ኢሳ15፥6፤16፥8፤ ሐጌ2፥19
1፥13 ቍ9፤ዘፍ37፥34፤ ኤር4፥8፤ሆሴ9፥4፤ ኢዩ2፥14፡17
1፥14 2ዜና20፥3፡ 4፤ሆሴ4፥1፤ዮና3፥8

[ሀ]4 በዚህ ክፍል፣ ስለ አንበጦች የሚገልጹት አራት የዕብራይስጥ ቃላት፣ ትክክለኛ ትርጕም አይታወቅም።
[ለ]8 ወይም *የልጅነት ባሏ* እንደ ማለት ነው።
[ሐ]8 ወይም *ወጣት ሴት* እንደ ማለት ነው።
[መ]10 ወይም *መሬቱ ያዝናል* ማለት ነው።

1፥1 *ወደ ኢዩኤል የመጣው የእግዚአብሔር ቃል*፤ ለኢዩኤል የተሰጠው ትንቢት የመናገር ሥልጣን ለሌሎች ከተሰጠው ሥልጣን ጋር ተመሳሳይ ነው (ኤር 1፥2፤ሕዝ 1፥3፤ሆሴ 1፥1፣ ዮና1፥1፡3፤3፥1፤ ሚክ 1፥1፤ ሶፎ 1፥1፤ ሐጌ 1፥1፤ ዘካ 1፥1፤ ሚል 1፥1 ይመ)። *ኢዩኤል*፤ "እግዚአብሔር አምላክ ነው" ማለት ነው፤ "አምላኬ እግዚአብሔር ነው" ተብሎ ከሚተረጐመው ከኤልያስ ስም ጋር ያነጻጽሩ።

1፥2 *ሽማግሌዎች*፤ በኅብረተሰቡ መካከል ያሉትን በዕድሜ የገፉትን ሰዎች ወይም የተከበሩ ሹማምንትን ሊያመለክት ይችላል (ቍ 14፤2፥16፡28 እና የዘፀ 3፥16 ማብ ይመ)።

1፥4፤ 2፥25 ይመ።

1፥5 *ሰካራሞች*፤ ኢዩኤል ሕዝቡ ንስሓ እንዲገባ ጥሪ ቢያቀርብም፣ በመጽሐፉ የተጠቀሰው ግልጽ ኀጢአት ስካር ብቻ ነው። ይህም ከመንፈሳዊ ነገር ይልቅ ለቍሳዊ ነገር ከፍተኛ ስፍራ የሚሰጡትንና ራሳቸውን ደስ ለማሰኘት የሚሯሯጡትን ሰዎች የአኗኗር ዘይቤ የሚያመለክት ነው (ከኢሳ 28፥7-8፤ አሞ 4፥1 ጋር ያነጻጽሩ)። *አልቅሱ*፤ በዚህ ክፍል ማለትም ሰካራሞች (ቍ 5) መላው ኅብረተሰብ (ቍ8) ገበሬዎች (ቍ11) ካህናት (ቍ13) እንዲያዝኑና እንዲያለቅሱ ተጠርተዋል። የአንበጣው መንጋ የወይኑን ተክል ማጥፋቱ፣ ሰካራሞች የወይን ጠጅ እንዲያጡ ያደርጋቸዋል።

1፥6፤ በዚህ ስፍራ አንበጣ ከሕዝብ ጋር ተነጻጽሮአል፤ ይህን በምሳ 30፥25-26 ላይ ጕንዳንና ሽኮኮ ከተባሉት ጋር ያነጻጽሩ። በዕብራይስጥ "ፍጥረት" ቃል በቃል ሲተረጐም "ሕዝብ" ማለት ነው። በሌላ ስፍራ የእግዚአብሔር "ሰራዊት" ተብለዋል (2፥11፡25)። በሌላ በኩል ደግሞ የሰራዊት ብዛት ከአንበጣ መንጋ ቍጥር ጋር መነጻጸሩ፣ በ15ኛው ምዕተ ዓ.ቅ.ክ. ከነበረው ከኡጋሪቲክ ሥነ ጽሑፍ ጋር ተመሳሳይ ዕድሜ እንዳለው ያመለክታል፤ በብሉይ ኪዳንም የተለመደ አባባል ነው (መሳ 6፥5፡7፥12፤ ኤር 46፥23፤51፥14፡27፤ ናሆ 3፥15 ይመ)። *ቍጥር ስፍር የሌለው*፤ በገባዖ ምድር የነበረውን የአንበጣ መቅሠፍት ለመግለጽ የገባ ሐረግ ነው (መዝ 105፥34፤ ዘፀ 10፥4-6፡12-15 ይመ)። *ጥርሱ*፤ ኢዩኤል የአንበጦችን ጥርስ ከአንበሶች ጥርስ ጋር ያወዳደረበት ሁኔታ፣ በራእ 9፥8 ላይም ተንጸባርቆአል።

1፥7 *ቦታዬን*፤ በዚህ ክፍልና በሌሎች የኢዩኤል ምንባቦች የሚገኙት ምድብ ተውላጠ ስሞች (ቍ 6፡13-14፤2፥13-14፡17-18፡23፡26-27፤3፥2-5፡17)፣ ሕዝቡ የእግዚአብሔር መሆናቸውን ስለሚጠቍም (ከኢሱ 22፥19 ጋር ያነጻጽሩ) ተስፋ የሚፈነጥቍ ናቸው።

1፥8 *ድንግል*፤ ይህ አባባል በእስራኤል አንዲት ሴት ድንግል ብትሆንም እንኳ፣ አንድን ሰው ልታገባ ቃል ከገባች፣ በኋላ ሰውዬው ባሏ ይባላል፣ እርሷ ደግሞ ሚስቱ ትባላለች (ዘዳ 22፥23-24 ይመ)። ይህ ጥቅስ የሚያመለክተው ያጨትን ሚስት ሳያገባ ስለሞተ ባል ነው። *ማቅ ለብሳችሁ*፤ ቍ 13፤ ዘፍ 37፥34 እና ማብ ይመ።

1፥9 *ቍርባንና*፤ አንበጦች መሥዋዕት ሆኖ ሊቀርብ የሚችል ማናቸውንም ነገር አላስቀሩም። የእህል ቍርባን (ዘሌ 2፥1-2) እንዲሁም የወይን ጠጁን በመሠዊያ ላይ በማፍሰስ የሚቀርበው የመጠጥ ቍርባን (ዘሌ 23፥13) በየቀኑ ከሚቀርበው መሥዋዕት መካከል የሚገኙ ናቸው (ዘፀ 29፥40፤ ዘኍ28፥5-8)።

1፥10 *ደርቆአል*፤ በአንበጦች የተጀመረው ጥፋት በድርቁ ምክንያት በከፍተኛ ደረጃ እየጨመረ ሄደ። *እህሉ...አዲሱ የወይን ጠጅ... ዘይቱም*፤ በብሉይ ኪዳን በተለይም በዚያ ዘመን ከነበሩት የግብርና ውጤቶች፣ እነዚህ ሦስቱ የታወቁ ምርቶች ነበሩ። (2፥19 ይመ)።

1፥13 *ከአምላካችሁ*፤ የቍ 7 ማብ ይመ፤ ይህ ሐረግ በኢዩኤል መጽሐፍ ስምንት ጊዜ ተጠቅሶአል (ቍ 14፤2፥13፤ 2፥14፡ 2፥23፤ 2፥26፤2፥27፤3፥17)።

1፥14፤ *ጾምን...ጉባኤ* 2፥15 ይመ፤ በማስተስረያ ቀን (የዘሌ 16፥29 ማብ እና አግራጭ ትርጕሙን ይመ)እና በጭንቅ ጊዜ (መሳ 20፥26፤ 2ሳሙ 12፥16፤ ኤር 14፥12፤ ዮና 3፥4-5፤ ዘካ 7፥3 ይመ) የሚደረግ ጾም የንስሓና የትሕትና ምልክት ነው። መጽሐፍ ቅዱስ የውስጥ ለውጥን የማያንጸባርቅ ውጫዊ ታይታን አያደፋ

በምድሪቱ የሚኖሩትን ሁሉ፣
ወደ ስምላካችሁ ወደ እግዚአብሔር ቤት ጥሩ፤
ወደ እግዚአብሔርም ጩኹ::

15 ወዮ ለዚያ ቀን፤
የእግዚአብሔር ቀን ቀርቦአልና፤
ሁሉን ከሚችል[ሠ] አምላክ እንደ ጥፋት
ይመጣል::

16 የሚበላ ምግብ፣
ከዐይናችን ፊት፣
ደስታና ተድላ፣
ከስምላካችን ቤት አልተቋረጠብንምን?
17 ዘሩ በዐፈር ውስጥ[ረ]፣
በስብሶ ቀርቶአል፤
ግምጃ ቤቶቹ ፈራርሰዋል፤
ጐተራዎቹም ተሰባብረዋል፤
እህሉ ደርቆአልና::
18 መንጎች እንደ ምን ጮኹ፣
ከብቶቹ ተደናግጠዋል፤
መሰማሪያ የላቸውምና፤
የበግ መንጎች እንኳ ተቸግረዋል::

19 አቤቱ እግዚአብሔር ሆይ፤ ወደ አንተ
እጣራለሁ፤
ያልተነካውን መሰማሪያ፣ እሳት በልቶታልና፤
የዱሩን ዛፍ ሁሉ፣ ነበልባል አቃጥሎታል::
20 የዱር አራዊት እንኳ ወደ አንተ አለኸለኹ፤
ወራጁ ውሃ ደርቆአል፤
ያልተነካውንም መሰማሪያ፣ እሳት በልቶታል::

የአንበጣ ሰራዊት

2 በጽዮን መለከትን ንፉ፤
በቅዱሱ ተራራዬም የማስጠንቀቂያውን
ድምፅ አሰሙ፤
በምድሪቱ የሚኖሩ ሁሉ ይንቀጥቀጡ፤
የእግዚአብሔር ቀን ቀርቦአልና፤
እርሱም በደጅ ነው::
2 ይህም የጨለማና የጭጋግ ቀን፣
የደመናና የድቅድቅ ጨለማ ቀን ነው::
የንጋት ብርሃን በተራሮች ላይ እንደሚወጣ፣
ኀያልና ብዙ ሰራዊት ይመጣል፤
ከጥንት እንዲህ ዐይነት ከቶ አልነበረም፤
በሚመጡትም ዘመናት እንዲህ ዐይነት ከቶ
አይሆንም::

3 በፊታቸው፣ እሳት ይባላል፤
በኋላቸውም ነበልባል ይለበልባል፤
በፊታቸው ምድሪቱ እንደ ዔድን ገነት ናት፤
በኋላቸውም የሚቀረው ባዶ ምድረ በዳ ነው፤
ምንም አያመልጣቸውም::
4 መልካቸው እንደ ፈረስ መልክ ነው፤
እንደ ጦር ፈረስም ይጋልባሉ::
5 ገለባ እንደሚበላ እንደሚንጣጣ እሳት፣
ለጦርነት እንደ ተዘጋጀ ኀያል ሰራዊት፣
የሠረገሎችን ድምፅ የሚመስል ድምፅ
እያሰሙ፣
በተራሮች ጫፍ ላይ ይዘላሉ::

1፥15 ዘፍ17፥1፤ ኢሳ2፥12፤ኤር30፥7፤ 46፥10፤ሕዝ30፥3፤ ኢል2፥1፡11፡31፤3፥14፤ አሞ5፥18፤ሶፎ1፥14፤ ዘካ14፥1፤ሚል4፥5
1፥16 ዘዳ12፥7፤ መዝ51፥8፤ኢሳ3፥7
1፥17 ኢ17፥10-11
1፥18 ዘፍ47፥4፤ ኤር9፥10
1፥19 መዝ50፥15፤ 97፥3፤ኤር9፥10፤ አሞ7፥4
1፥20 1ነገ17፥7፤ መዝ42፥1፤104፥21፤ ኢል2፥22
2፥1 ቍ15፤ዘፀ15፥17፤ ዘኍ10፥2፡7፤ ሕዝ12፥23፤30፥3፤ ኢል1፥15፤አብ1፥15፤ ሶፎ1፥14-16
2፥2 ቍ10፡31፤ ኢዮ9፥7፤ኢሳ8፥22፤ 13፥10፤ሕዝ34፥12፤ 38፥9፤ዳን9፥12፤ ኢል1፥2፡6፤አሞ5፥18፤ ሶፎ1፥15፤ማቴ24፥21፤ ራእ9፥2
2፥3 ዘፍ2፥8፤ ዘፀ10፥12-15፤ መዝ97፥3፤105፥34-35፤ ኢሳ1፥31፤14፥17
2፥4 ራእ9፥7
2፥5 ኢሳ5፥24፤ 30፥30፤ራእ9፥9

ሠ15 ዕብራይስጡ ሻዳይ ይለዋል::
ረ17 ለዚህ የገባው የዕብራይስጡ ቃል ትርጕም አይታወቅም::

ፍርም (ማቴ 6፥1-8፤23፥1-36 ይመ)::

1፥15 የእግዚአብሔር ቀን፤ ይህ ሐረግ በኢዩኤል መጽሐፍ አምስት ጊዜ የተጠቀሰ ሲሆን፣ የመጽሐፉም ዐቢይ ሐሳብ ነው (2፥1፤2፥11፤2፥31፤3፥14):: ሌሎች ስድስት ነቢያት በዚህ ሐረግ ተጠቅመዋል፤ እነርሱም ኢሳይያስ (13፥6፡9)፣ ሕዝቅኤል (13፥5፤ 30፥3)፣ አሞጽ (5፥18፡20)፣ አብድዩ (15)፣ ሶፎንያስ (1፥7፡14) እና ሚልክያስ (4፥5) ሲሆኑ፣በዘካ 14፥1 ላይም ተመሳሳይ አባባል ይገኛል፤ አንዳንድ ጊዜ "ያ ቀን" ተብሎ ይጠቀሳል፤ ይህ ሐረግ በኢዩኤል እንደተገለጸው በአንበጣ ወረራ አማካይነት ወይም በ605 ዓ.ቅ.ክ. በከርከሚሽ ላይ ጦርነት በተደረገ ጊዜ እንደታየው እግዚአብሔር በታሪክ ውስጥ የሚያደርገውን ወሳኝ ጣልቃ ገብነት ያመለክታል ኤር 46፥2፡10 ይመ:: በተጨማሪም ክርስቶስ የዓለምን ታሪክ ከፍጻሜ ሊያደርስ እንደሚመጣ የሚያመለክት ነው:: (ሚል 4፥5፤ ማቴ 11፥24፤ 1ቆሮ 5፥5፤ 2ቆሮ 1፥14፤ 1ተሰ 5፥2፤ 2ጴጥ 3፥10 ይመ):: ይህ አባባል በታሪክ መካከል ሊፈጸም የሚችለውን መለኮታዊ ፍርድ የማያመለክት ከሆነ፣ የመጨረሻዎቹን የጌታ ቀን ሁለት ገጽታዎች የሚያመለክት ይሆናል፤ እነዚህም:- (1) የእግዚአብሔር ድል አድራጊነትና ጠላቶቹን መቅጣቱ፣ (2) ለሕዝቡ ዕረፍትና በረከት መስጠቱ ናቸው::

1፥18፤ በኤር 14፥5-6 ከተገለጸው የድርቅ ራብ ጋር ያነጻጽሩ:: ጮኹ፤ የዕብራይስጡ ትርጕም፤ በግብፅ የነበረውን የእስራኤላውያንን የሥቃይ ጩኸት (ዘፀ 2፥23) እንዲሁም ሌሎች በጭንቅ ጊዜ የሚያሰሙትን ድምፅ ያመለክታል (ምሳ 29፥2፤ ኢሳ 24፥7፤ ሰቈ 1፥4፡8፡11፡21፤ከሕዝ 9፥4፡21፥12 ይመ):: ተደናግጠዋል፤ ለዚህ ግስ የገባው የዕብራይስጥ ቃል፣ እስራኤላውያን በምድረ በዳ በመንከራተት የገጠማቸውን ግራ መጋባት ይገልጻል (ዘፀ 14፥3):: የበግ ... እንኳ፤ በጎች በዐፈር ውስጥ ያለውን ሥራ ሥር እንኳ ነቅለው መብላት ስለሚችሉ ከማንም ይልቅ ችግርን ይቋቋማሉ::

1፥19-20 እሳት፤ በዚህ መጽሐፍ ውስጥ በሌላ ስፍራ አንበጦች ያደረሱት ጥፋት እሳት ከሚያደርሰው ጥፋት ጋር የሚነጻጸር ቢሆንም (2፥3 ይመ)፣ ነቢዩ በዚህ ክፍል የሚገልጸው የድርቁን ውጤት ነው፤ ሁለቱም የእግዚአብሔር የፍርድ እሳት ምልክቶች እንደሆኑ ነቢዩ ይናገራል (ኤር 4፥4፤15፥14፤17፥27፤ ከሕዝ 5፥4፡15፥6-7፡20፥47፤ 21፥32፤ ሆሴ8፥14፤ አሞ1፥4፡7፡10፡12፡14፡ 2፥2፡5 ይመ)::

2፥1 መለከትን፤ ቍ15 ይመ:: ከአውራ በግ ቀንድ ወይም ከበሬ ቀንድ የሚሠራ ሲሆን፣ አደጋ መምጣቱን ለማመልከት የሚነፋ መሣሪያ ነው (ኤር 4፥5፤ 6፥1፤ ሕዝ 33፥3):: ድምፁ ሲሰማ ሕዝቡ ሁሉ በፍርሀት ይንቀጠቀጣል (አሞ3፥6ን ይመ):: በጽዮን፤ ቍ15፤3፥17 ይመ:: ከእግዚአብሔር "ቅዱስ ተራራ" ጋር አንድ (የመዝ 2፥6 ማብ ይመ)፣ የሚያመለክተውም ኢየሩሳሌም የአገሪቱ ዋና ከተማ መሆኗን ነው::

2፥2 የጨለማና...ቀን፤ ጨለማ የጌታን ቀን የሚያመለክት የተለመደ ትንቢታዊ አባባል ነው (አሞ 5፥18፡20 ይመ)፤ እንዲሁም ብዙ ጊዜ የጭንቀትና የሥቃይ ተለዋጭ ዘይቤ ሆኖ ገብቶአል (ከኢሳ 5፥30፤8፥22፤50፥3፤59፥9፤ኤር 2፥6፡31፤13፥16፤ ሰቈ 3፥6፤ሕዝ 34፥12 ይመ):: የንጋት ብርሃን፤ ይህ ብዙ ጊዜ የጨለማን ማነተም፣ ከሐዘን መጽናናትንና ከሥቃይ ማረፍን ያመለክታል (ከኢሳ 8፥20፤58፥8 ጋር ያነጻጽሩ):: በዚህ ስፍራ ግን የንጋት ብርሃን ከምሥራቃዊው ዳርቻ ተነሥቶ ምድርን ሁሉ እንደሚያደርስ፣ አንበጣውም ከአንድ ስፍራ ተነሥቶ አገሪቱን እንደሚያጥለቀልቅ ለመግለጽ የተጠቀመበት መራራ ምፀት ነው::

2፥3-11፤ የግጥሙ አጻጻፍ በግልጽና በተከታታይ መቅረቡ፣ ጦርነትን ሥዕላዊ በሆነ መንገድ ለማስቀመጥ ይመስላል::

2፥3 በፊታቸው፤ ኢዩኤል ይህን ቃል ደጋግሞ በመጠቀም ልዩ አጽንዖት ይፈጥራል፤ ይኸውም በቍ3 ላይ ሁለት ጊዜ፣ በቍ10 ላይ ደግሞ አንድ ጊዜ፣ በአጠቃላይ ሦስት ጊዜ ተጠቅሞበታል፤ እንዲሁም "በኋላቸው" የሚለውን በቍ3 ላይ ሁለት ጊዜ ሲጠቅስ በእርሱ ፊት የሚለውን ደግሞ በቍ6 ላይ አንድ ጊዜ ብቻ ተጠቅሶአል:: ዔድን፤ ከውድቀት በፊት ስለ ነበረው የአትክልት ስፍራ ከዘፍ 2፥8፡15 ይመ፤ (ከሰዶም ጥፋት በፊት ስለ ነበረው የዮርዳኖስ ሸለቆ ከዘፍ 13፥10 ይመ፤ እንዲሁም እንደ ዔደን ገነት ስለለመለሙት ምድረ በዳዎች ኢሳ 51፥3፤ ሕዝ 28፥13፤ 31፥8-9፡16፡18፤36፥35 ይመ)::

2፥4 ፈረስ፤ ኢዮብ ፈረስን ከአንበጣ ጋር ሲያነጻጽር (ኢዮ 39፥20)፤ ኢዩኤል ግን አንበጣን ከፈረስ ጋር ያነጻጽራል::

2፥5፤ ተራሮች ለፈረሶችና ለሠረገሎች ጕዞ ዕንቅፋት ሊሆኑ ይችላሉ፤ አንበጦችን ግን ሊያደናቅፉ አይችሉም::

6በእነርሱ ፊት ሕዝቦች ይርዳሉ፤
የሁሉም ፊት ይገረጣል።
7እንደ ተዋጊዎች ድንገት አደጋ ይጥላሉ፤
እንደ ወታደሮችም ቅጥርን ይዘላሉ፤
ከመንገዳቸውም ሳይወጡ፣
አቅጣጫ ይዘው ይጓዛሉ።
8እርስ በርሳቸው አይገፋፉም፤
እያንዳንዱ መስመሩን ጠብቆ ይሄዳል፤
መስመራቸውን ሳይለቁ፣
መከላከያውን ሰብረው ያልፋሉ።
9ከተማዪቱን ይወራሉ፤
በቅጥሩም ላይ ይዘላሉ፤
በቤቶች ላይ ዘለው ይወጣሉ፤
እንደ ሌባም በመስኮት ይገባሉ።
10ምድር በፊታቸው ትንቀጠቀጣለች፤
ሰማይም ይናወጣል፤
ፀሓይና ጨረቃ ይጨልማሉ፤
ከዋክብትም ከእንግዲህ ወዲያ አያበሩም።
11በሰራዊቱ ፊት፣
እግዚአብሔር ያንጐደጕዳል፤
የሰራዊቱ ብዛት ስፍር ቍጥር የለውም፤
ትእዛዙንም የሚያደርግ እርሱ ኀያል
ነው፤
የእግዚአብሔር ቀን ታላቅ፣
እጅግም የሚያስፈራ ነው፤
ማንስ ሊቋቋመው ይችላል?

ልባችሁን ቅደዱ

12"አሁንም ቢሆን፣
በጾም፣ በልቅሶና በሐዘን፣
በፍጹም ልባችሁ ወደ እኔ ተመለሱ"
ይላል *እግዚአብሔር*።
13ልባችሁን እንጂ፣
ልብሳችሁን አትቅደዱ፤
ወደ አምላካችሁ ወደ *እግዚአብሔር* ተመለሱ፤
እርሱ መሓሪና ርኅሩኅ፣
ቍጣው የዘገየና ፍቅሩ የበዛ፣
ክፉ ነገር ከማምጣትም የሚታገሥ ነውና።
14በምሕረቱ ተመልሶ፣
ለአምላካችሁ *ለእግዚአብሔር* የሚሆነውን፣
የእህል ቍርባንና የመጠጥ ቍርባን እንዲ
ተርፋችሁ ፣
በረከቱን ይሰጣችሁ እንደሆን ማን ያውቃል?
15በጽዮን መለከትን ንፉ፤
ቅዱስ ጾምን ዐውጁ፤
የተቀደሰን ጉባኤ ጥሩ።
16ሕዝቡን ሰብስቡ፤
ጉባኤውን ቀድሱ፤
ሽማግሌዎችን በአንድነት አቅርቡ፤
ሕፃናትን ሰብስቡ፤
ጡት የሚጠቡትንም አታስቀሩ፤
ሙሽራው እልፍኙን ይተው፣
ሙሽሪትም የጫጕላ ቤቷን ትተው።
17*በእግዚአብሔር* ፊት የሚያገለግሉ ካህናት፣
በመሠዊያውና በቤተ መቅደሱ አደባባይ
መካከል ሆነው ያልቅሱ፤
እንዲህም ይበሉ፤ "*እግዚአብሔር* ሆይ፤ ሕዝብ
ህን አድን፤
ርስትህን በአሕዛብ መካከል መተረቻ፣
መሣቂያና መሣለቂያም አታድርግ፤
ለምንስ በሕዝቦች መካከል፣
'አምላካቸው ወዴት ነው?' ይበሉን።"

የእግዚአብሔር መልስ

18እነሆ፤ *እግዚአብሔር* ስለ ምድሩ ይቀናል[ሰ]፤
ስለ ሕዝቡም ይራራል[ሰ]።
19*እግዚአብሔርም* እንዲህ ሲል ይመልስላቸዋል፤
"እህል፣ አዲስ የወይን ጠጅና ዘይት፣
እስክትጠግቡ ድረስ እሰጣችኋለሁ፤

[ሰ]18 *ወይም ቀንቶአል ... ራርቶአል*።

2፥6 ኢሳ13፥8፤ 29፥22
2፥7 ኢዩ16፥14፤ ምሳ30፥27፤ ኢሳ5፥27
2፥9 ዘፀ10፥6፤ ኤር9፥21
2፥10 ቍ2፤ ኢዩ9፥7፤ መዝ18፥7፤102፥26፤ ኢሳ5፥30፤13፥10፤ ሕዝ32፥8፤38፥19፤ ናሆ1፥5፤ ማቴ24፥29፤ ማር13፥24፤ ራእ9፥2
2፥11 ቍ2፡25፤ መዝ 29፥3፤ ኢሳ2፥12፤ ሕዝ 22፥14፤30፥3፤ ኢል1፥15፤ አብ1፥15፤ ሶፎ1፥14፤2፥11፤ ራእ6፥17
2፥12 ዘዳ4፥30፤ 1ሳሙ7፥3፤ ሕዝ33፥11፤ ሆሴ12፥6
2፥13 ዘፍ37፥29፤ ዘፀ34፥6፤ ዘኍ14፥6፤ ዘዳ4፥31፤ ኢዮ1፥20፤ መዝ51፥17፤86፥5፡15፤ ኢሳ19፥22፤57፥15፤ ኤር18፥8፤ ዮና4፥2
2፥14 ኤር26፥3፤ 31፥14፤ ኢል1፥13፤ አሞ5፥15፤ ዩና1፥6፤ 3፥9፤ ሐጌ2፥19፤ ዘካ8፥13፤ ሚል3፥10
2፥15 ቍ1፤ ዘፀ32፥5፤ ዘኍ10፥2፡3፤ 2ዜና20፥3፤ ኤር36፥9
2፥16 ዘፀ19፥10፡22፤ መዝ19፥5፤ ኢል1፥2
2፥17 ዘዳ9፥26-29፤ 1ነገ9፥7፤ ኢዩ17፥6፤ መዝ42፥3፤44፥13፤ ኢሳ22፥12፤ ሕዝ8፥16፤ ኢል1፥13፤ ማቴ23፥35
2፥18 መዝ72፥13፤ ኢሳ26፥11፤ ዘካ1፥14፤ 8፥2፤ ሕዝ34፥29
2፥19 ዘሌ26፥5፤ መዝ4፥7፤ ኤር31፥12፤

2፥6 *በእነርሱ ፊት*፤ በፊታቸው እንደ ማለት ነው (3፡10)። *ይርዳሉ*፤ አንበጣዎቹ ከሚያደርሱት የራብ ጥፋት የተነሣ ለማለት ነው።

2፥9 *በቤቶች ላይ ዘለው ይወጣሉ*፤ በግብፅ እንደነበረው የአንበጣዎች መንጋ ዐይነት ማለት ነው (ዘፀ 10፥6)፤ መስተዋት በሌላቸውና ፍርግርግ መከለያ ባላቸው መስኮቶች መካከል አይ ቻልም ነበር።

2፥10 *ምድር...ትንቀጠቀጣለች*፤ ከመዝ 68፥8፤77፥18፤ ኢሳ 24፥18-20፤ ኤር 4፥23-24፤ አሞ 8፥8፤ ናሆ 1፥5-6 ይመ። *ሰማ ይም ይናወጣል*፤ 2ሳሙ 22፥8፤ ኢሳ 13፥13፤ ሐጌ 2፥21፤ ዕብ 12፥26-28 ይመ። *ይጨልማሉ*፤ ኢዩኤል በአንበጣ አማካይነት የተገለጠውን የእግዚአብሔርን ፍርድ በጌታ ቀን በዓለም ላይ ከሚከሠተው ነገር ጋር ያያይዘዋል።

2፥11፤ ኢሳይያስ አሦራውያንን (ኢሳ 10፥5-7፤13፥4)፣ ኤርምያስ ባቢሎናውያንን (ኤር 25፥9፤43፥10) የእግዚአብሔር ሰራ ዊት አድርገው እንዳቀረቧቸው ሁሉ፣ ኢዩኤልም አንበጦቹን የእግዚአብሔር ሰራዊት አድርጎ ያቀርባቸዋል (ከኢሱ 5፥14፤ መዝ 68፥7፡17፤ ዕን 3፥8-9 ጋር ያነጻጽሩ)። በጌታ ቀን እግዚ አብሔር በዚህ ሰራዊት በጠላቶቹ ላይ ይዘምታል (3፥9-11 ይመ)። ይህ ክፍል ከሶፎ 1፥14 ጋር ተመሳሳይ ነው (ከቍ 31፤3፥14፤ ከሚል 4፥1፡5 ጋር ያነጻጽሩ)። *ያንጐደጕዳል*፤ 3፥16 ይመ። *ታላቅ፣ እጅግ የሚያስፈራ*፤ በብሉይ ኪዳን ብዙውን ጊዜ እነዚህ ቃላት የገቡት የጌታን ቀን ለመግለጽ ነው። (ዘዳ 7፥21፤10፥21፤ መዝ 106፥21-22፤ ቍ31፤ ሚል 4፥5 ይመ)። *ማንስ ሊቋ ቋመው ይችላል?* ናሆ 1፥6፤ ሚል 3፥2፤ ራእ 6፥17 ይመ። ወደ እግዚአብሔር ከመመለስ በቀር ምንም ማምለጫ መንገድ የለም።

2፥13 *መሓሪና...ፍቅሩ የበዛ*፤ በዘፀ 34፥6-7 ላይ የሚገኘ ውንና በብሉይ ኪዳን መጻሕፍት ሁሉ የተሠራጨውን የእግዚ አብሔርን ባሕርይ ያሳስባል (የዘፀ 34፥6-7 ማብ፤ እንዲሁም ዘዳ 4፥31፤ ሚክ 7፥18 ይመ)

2፥15 *መለከትን*፤ በቍ 1 ላይ እንደተገለጸው ማስጠ ንቀቂያ ሳይሆን፣ የመንፈሳዊ ጉባኤ ጥሪ ነው (ዘሌ 23፥24፤ 25፥9፤ ዘኍ 10፥10፤ ኢሱ 6፥4-5፤ 2ዜና 15፥14፤ መዝ 47፥5፤ 81፥3፤98፥6፤150፥3 ይመ)። *ጾምን...ጉባኤ*፤ የ1፥14 ማብ ይመ።

2፥16፤ በምዕራፍ 1 ላይ እንደተደረገው የሐዘን ጥሪ ሁሉ፣ ከኅብረተ ሰቡ አንዱም ክፍል አልቀረም። *ጉባኤውን*፤ በዕብራ ይስጡ ይህ ቃል ሃይማኖታዊ ስብሰባን ያመለክታል (ዘኍ 16፥3፤ 2ዜና 30፥2፡4፡13፡23-25፤ ሚክ 2፥5 ይመ)። *ሽማግሌዎችን*፤ የ1፥2 ማብ ይመ። *የጫጕላ ቤት*፤ ጋብቻ የሚፈጸምበት ክፍል ነው።

2፥17 *ርስትህን*፤ እስራኤል ለእግዚአብሔር የተለየች ርስቱ ናት (ዘፀ 19፥5 እና ማብ እንዲሁም ዘፀ 15፥17፤34፥9 ይመ)፤ ይሁዳ ስለ ራሷ ንጽሕና ሳይሆን የእግዚአብሔር ክብርና ስም በዓ ለም ፊት መሳለቂያ እንዳይሆን መለመን ይገባታል (ዘፀ 32፥12፤ ዘኍ 14፥13፤ ዘዳ 9፥28፤ ኢሱ 7፥9 ይመ)። *መሳለቂያም*፤ የ1ነገ 9፥7 ማብ ይመ። *አምላካቸው ወዴት ነው?*፤ ምፀታዊ የሆነ መልስ አዘል ጥያቄ ነው (መዝ 42፥3፡10፤79፥10፤115፥2፤ ሚክ 7፥10 ይመ)።

2፥18፤ ኢዩኤል በአንበጣ ምክንያት ከሚመጣው ጥፋት በኋላ፣ ንስሓ ለሚገባ ሕዝብ ስለሚሰጠው የእግዚአብሔር በረከት፣ የሚናገረውን አዲስ ክፍል ይጀምራል። *ይቀናል*፤ የዘፀ 20፥5 ማብ ይመ። እግዚአብሔር በቍ 17 ላለው ጸሎት መልስ ይሰ ጣል፤ ለሕዝቡ በመራራት ክብሩን ለማስጠበቅ ይነሣል።

2፥19 *እህል፣ አዲስ የወይን ጠጅና ዘይት*፤ የ1፥10 ማብ ይመ።

የሕዝቦች መዘባበቻ አላደርጋችሁም።
[20]"የሰሜኑን ሰራዊት ከእናንተ አርቃለሁ፤
ፊቱን ወደ ምሥራቁ ባሕር[ሽ]፣
ጀርባውንም ወደ ምዕራቡ ባሕር[+] በማድረግ፣
ወደ ደረቀውና ወደ ባድማው ምድር እገ
ፋዋለሁ፤
ግማቱ ይወጣል፤
ክርፋቱም ይነሣል።"

በእርግጥ እርሱ ታላቅ ነገር አድርጎአል።
[21]ምድር ሆይ፤ አትፍሪ፤
ደስ ይበልሽ፤ ሐሤትም አድርጊ፤
በእርግጥ *እግዚአብሔር* ታላቅ ነገር አድር
ጎአል።
[22]የዱር እንስሳት ሆይ፤ አትፍሩ፤
መሰማሪያ መስኮቹ ለምልመዋልና፤
ዛፎቹ ፍሬያቸውን አፍርተዋል፤
የበለሱ ዛፍና የወይኑ ተክልም እጅግ አፍ
ርተዋል።
[23]የጽዮን ሰዎች ሆይ፤ ደስ ይበላችሁ፤
በአምላካችሁ *በእግዚአብሔር*፣ ሐሤት አድርጉ፤
የበልግን ዝናብ፣
በጽድቅ ሰጥቶአችኋልና[+]፤
እንደ ቀድሞውም፣
የበልግንና የጸደይን ዝናብ በብዛት
ልኮላችኋል።
[24]ዐውድማዎቹ በእህል ይሞላሉ፤
መጥመቂያ ጕድጓዶችም፣
በአዲስ የወይን ጠጅና በዘይት
ተሞልተው ያፈሳሉ።

[25]"በመካከላችሁ የሰደድሁት ታላቁ ሰራዊት፣
ትልልቁ አንበጣና ትንንሹ አንበጣ፣
ሌሎች አንበጦችና የአንበጣው መንጋ[ቻ] የበላውን፣
እነዚህ ሁሉ የበሏቸውን ዓመታት ዋጋ
እመልስላችኋለሁ።
[26]እስክትጠግቡ የምትበሉት ብዙ ምግብ ይኖ
ራችኋል፤
ድንቅ ነገሮችን ለእናንተ የሠራውን፣
የአምላካችሁን *የእግዚአብሔርን* ስም ታመሰግና
ላችሁ፤
ሕዝቤም ከእንግዲህ ወዲያ አያፍርም።
[27]ከዚያም እኔ በእስራኤል መካከል እንዳለሁ፣
እኔ አምላካችሁ *እግዚአብሔር* እንደ ሆንሁ፣
እንደ እኔም ያለ፣ ሌላ እንደሌለ ታውቃላችሁ፤
ሕዝቤም ከእንግዲህ ወዲያ አያፍርም።

የእግዚአብሔር ቀን

[28]"ከዚህም በኋላ፣
መንፈሴን በሥጋ ለባሽ ሁሉ ላይ አፈሳለሁ፤
ወንዶችና ሴቶች ልጆቻችሁ ትንቢት ይናገራሉ፤
ሽማግሌዎቻችሁ ሕልም ያልማሉ፤
ጕልማሶቻችሁም ራእይ ያያሉ።
[29]በእነዚያ ቀናት በወንዶችና በሴቶች ባሪያ
ዎች ላይ እንኳ፣
መንፈሴን አፈሳለሁ።
[30]ድንቆችን በሰማያት፣
እንዲሁም በምድር፣
ደምና እሳት፣ የጢስም ዐምድ አሳያለሁ።
[31]ታላቁና የሚያስፈራው *የእግዚአብሔር* ቀን
ከመምጣቱ በፊት፣
ፀሐይ ትጨልማለች፤
ጨረቃም ወደ ደም ትለወጣለች።
[32]*የእግዚአብሔርን* ስም የሚጠራ ሁሉ፣
እርሱ ይድናል፤
እግዚአብሔርም እንዳለው፣
በጽዮን ተራራና በኢየሩሳሌም፣

ሽ20 የሙት ባሕር ለማለት ነው +20 የሜዲትራንያን ባሕር ለማለት ነው። +23 ወይም *ለጽድቅ መምህር* ቻ25 በዚህ ክፍል ስለ አንበጦች የሚገልጹት አራት የዕብራይስጥ ቃላት፣ ትክክለኛ ትርጕም አይታወቅም።

2÷20 ኢሳ34÷3፤ ኤር 1÷14-15፤ ዘካ14÷8
2÷21 መዝ9÷2፤ 126÷3፤ኢሳ25÷1፤ 29÷22፤54÷4፤ ሶፎ3÷16-17
2÷22 ዘኍ16÷14፤ 1ነገ4÷25፤መዝ65÷12፤ ኢዩ1÷18-20፤ ዘካ8÷12
2÷23 ዘሌ26÷4፤ ኢዮ36÷28፤መዝ33÷21፤ 84÷6፤97÷12፤135÷7፤ 149÷2፤ኢሳ12÷6፤ 41÷16፤45÷8፤66÷14፤ ሕዝ34÷26፤ዕን3÷18፤ ዘካ10÷7፤ያዕ5÷7
2÷24 ዘሌ26÷10፤ ምሳ3÷10፤ኢዩ3÷18፤ አሞ9÷13፤ሚል3÷10
2÷25 ዘፀ10÷14፤ አሞ4÷9፤ዘዳ28÷39፤ ኢዩ1÷6
2÷26 ዘሌ23÷40፤ 26÷5፤መዝ126÷3፤ ኢሳ25÷1፤29÷22፤ 62÷9
2÷27 ዘፀ 62:7፤ ኢሳ 44÷8፤45÷17፤ 54÷4፤ ኢዩ 3÷17 ሶፎ 3÷11
2÷28 ዘኍ11÷17፤ 1ሳሙ19÷20፤ ኢሳ 11÷2፤44÷3፤ ኤር 23÷25፤ ማር1÷8፤ገላ3÷14
2÷29 ሕዝ36÷27፤ 1ቆሮ12÷13፤ገላ3÷28
2÷30 ማር13÷24-25፤ ሉቃ21÷11፤
2÷31 ቍ2፤ ኢሳ22÷5፤ኤር4÷23፤ ኢዩ1÷5፤አብ1÷15፤ ሚል3÷2፤4÷1:5፤ ማቴ24÷29
2÷32 ዘፍ4÷26፤ መዝ105÷1፤106÷8፤ ኢሳ1÷9፤11÷11፤

2÷20 *የሰሜኑን ሰራዊት*፤ በጥንት ጊዜ ጠላቶች በባሕር ወይም በምድረ በዳ በኩል መውረር ስለማይችሉ፣ የከነዓን መልክዐ ምድራዊ አቀማመጥ በደቡብና (ግብፅ) በሰሜን (አሦርና ባቢሎን) በኩል ለጠላት የሚያጋልጣት ነበር። የአንበጣው መንጋ በዚህ ስፍራ የተገለጸው፣ እስራኤል እጅግ በጣም የምትፈራውን የጠላት ሰራዊት ለማመልከት ነው። *ግማቱ*፤ ምክንያቱም በዚህ ጊዜ አንበጣዎቹ ስለ ሞቱ ነው።

2÷21-23፤ ለሐዘን ሦስት ጊዜ ጥሪ እንደ ተደረገ ሁሉ (1÷5:8:13) ለደስታም እንደዚሁ ሦስት ጊዜ ጥሪ ተደርጎአል ይህም ጥሪ ለምድር (ቍ 21)፣ ለዱር እንስሳት (ቍ 22)፣ እና ለሰዎች (ቍ 23) የተደረገ ነው። እነዚህም በጌታ ቸርነት እንዲደሰቱ ተጠርተዋል።

2÷22፤ የዱር እንስሳቱ በዚህ ጊዜ ሰፊ የግጦሽ መሬት ያገኛሉ (ከ1÷19-20 ጋር ያነጻጽሩ)፤ አንበጣና ድርቅ ከዛፎቹ ጋር (1÷7:12:19 ይመ) ያጠፋው ያ ምድር አሁን ምርታማ ሆኖአል።

2÷23 *የበልግን ዝናብ፣ በጽድቅ*፤ አማራጭ ትርጕሙን ይመ። አብዛኛው የቍምራን ሃይማኖታዊ ክፍል ሰዎች ("በሁለቱ ኪዳናት መካከል የነበረው ዘመን" የሚለውን ከገጽ 1222 ይመ)፣ የትንቢት ፍጻሜ አድርገው በመቍጠር፣ "የጽድቅ መምህር ብለው የሚጠሩትን የሕግ አስተማሪያቸውን ከፍ ከፍ ያደርጋሉ።

2÷24 *ዐውድማዎቹ*፤ የሩት 1÷22 ማብ ይመ።

2÷25፤ 1÷4 ይመ።

2÷26 *ድንቅ ነገሮችን*፤ እግዚአብሔር ሕዝቡ በግብፅ በነበረ ጊዜ (ዘፀ 7÷3 ይመ) ታምራትን አድርጉአል፤ አሁንም ጠፍቶ የነበረውን ምድር ዳግመኛ በመሥራት ታምራት ያደርጋል።

2÷27 *በእስራኤል*፤ በ3÷2:16 ላይ እንደ ተጠቀሰው፣ የሰሜኑንና የደቡቡን መንግሥት ሳይለያይ የእግዚአብሔርን ሕዝብ በሙሉ የሚያመለክት ሳይሆን አይቀርም። *እኔ አምላካችሁ እግዚአብሔር እንደ ሆንሁ*፤ ይህ ሐረግ የሲናን ቃል ኪዳን የሚያሳስብ ነው (ዘፀ 20÷2 ይመ)። *ሌላ እንደሌለ*፤ የዘዳ 4÷35 ማብ ይመ።

2÷28-32፤ በበዓለ አምሳ ቀን ጴጥሮስ ይህን ክፍል ጠቅሶአል (ሐሥ 2÷16-21)፤ ይሁን እንጂ ጴጥሮስ ክፍሉን የጠቀሰው ከዕብራይስጡም ሆነ ከሰባው ሊቃናት ትርጕም ጥቂት ለየት ባለ መንገድ ነው።

2÷28 *ከዚህም በኋላ*፤ በትንቢት እንደተነገረው ከመታደስ በኋላ በመሲሑ ዘመን ማለት ነው። *መንፈሴን...አፈሳለሁ*፤ ቍ 29፤ ኢሳ 32÷15፤44÷3፤ ኤር 31÷33-34፤ ከሕዝ 36÷26-27፡ 39÷29፤ ዘካ 12÷10-13÷1 ይመ)። *በሥጋ ለባሽ ሁሉ*፤ የጾታ፣ የዕድሜና የደረጃ ልዩነት ሳይኖር ሁሉም የበረከቱ ተካፋዮች ናቸው። በዘኍ 11÷29 የተጠቀሰው የሙሴ ምኞት በዚህ ጊዜ ተፈጻሚነትን አገኘ ማለት ነው (ከገላ 3÷28 ጋር ያነጻጽሩ)። በዚህ ስፍራና በቍ 32 ላይ የተጠቀሰውን "ሁሉ" የሚለው ቃል ለአሕዛብም የተሰጠ በረከት መሆኑን ጴጥሮስ በሐሥ 2÷39 ላይ "በሩቅ ላሉትም ሁሉ" በማለት በስፋት ገልጾአል፤ ይህም አሕዛብ የመንፈስ ቅዱስ በረከትና የድነት ተካፋዮች መሆናቸውን የሚያመለክት ነው (ከሮሜ 11÷11-24 ጋር ያነጻጽሩ)። *ይናገራሉ...ሕልም ያልማሉ...ራእይ ያያሉ* ዘኍ 12÷6 ይመ።

2÷30-31፤ ይህ የፍጥረተ ዓለም ሁኔታ ብዙውን ጊዜ ከጌታ ቀን ጋር የተያያዘ ነው (ኢሳ 13÷9-10፤34÷4፤ ማቴ 24÷29፤ ራእ 6÷12፤ 8÷8-9፤ 9÷1-19፤ 14÷14-20፤16÷4:8-9 ይመ)።

2÷30 *ደምና*፤ ከጦርነት የተነሣ የሚሆን ነው። *እሳት፣ የጢስም*፤ የእግዚአብሔር መገኘት ምልክት ነው (ዘፍ 15÷17 እና ማብ፤ ዘፀ 19÷18 ይመ) 2÷31 *ደም*፤ የጨረቃን ወደ ደም መለወጥ ያመለክታል።

2÷32 *የእግዚአብሔርን ስም የሚጠራ*፤ እግዚአብሔርን የሚያመልክ (ከዘፍ 4÷26፤12÷8 ጋር ያነጻጽሩ) ወደ እርሱም የሚጸልይ (መዝ 116÷4 ይመ) ማለት ነው። *ይድናል*፤ ከእግዚአብሔር የቍጣ ፍርድ ያመልጣል (ማቴ 24÷13 ይመ)። *እግዚአብሔርም እንዳለው*፤ እዚህ ላይ ኢዩኤል የሚያወሣው እግዚአብሔር ከዳዊት

መድኀኒት ይገኛል፤
ከትሩፋኑም መካከል
እግዚአብሔር የጠራቸው በዚያ ይገኛሉ።

የተፈረደባቸው ሕዝቦች

3 በዚያ ዘመን፣ በዚያ ጊዜ፣
የይሁዳንና የኢየሩሳሌምን ምርኮ ስመልስ፣
2 አሕዛብን ሁሉ እሰበስባለሁ፤
ወደ ኢዮሣፍጥም[ኀ] ሸለቆ አወርዳቸዋለሁ፤
ስለ ርስቴ፣ ስለ ሕዝቤ፣ ስለ እስራኤል፣
በዚያ ልፈርድባቸው እገባለሁ፤
ምድሬን ከፋፍለዋል፤
ሕዝቤንም በሕዝቦች መካከል በታትነዋልና።
3 በሕዝቤ ላይ ዕጣ ተጣጣሉ፤
ወንዶች ልጆችን በዝሙት አዳሪዎች ለወጡ፤
ወይን ጠጅ ለመጠጣትም፣
ሴቶች ልጆችን ሸጡ።

4 “ጢሮስና ሲዶና እንዲሁም እናንተ
የፍልስጥኤም ግዛቶች ሁሉ ሆይ፤ እንግዲህ
በእኔ ላይ ምን አላችሁ? ስላደረግሁት ነገር
ብድር ልትመልሱልኝ ነውን? የምትመል
ሱልኝ ከሆነ፣ በፍጥነትና በችኰላ እናንተ
ያደረጋችሁትን በራሳችሁ ላይ መልሼ አደ
ርግባችኋለሁ። 5 ብሬንና ወርቄን ወስዳች
ኋል፤ የተመረጠውንም ንብረቴን ተሸክማ
ችሁ ወደ ቤተ መቅደሳችሁ አስገብታችኋ
ልና። 6 ከገዛ ምድራቸው ልታርቋቸው፣ የይ
ሁዳንና የኢየሩሳሌምን ሰዎች ለግሪኮች ሸጣ
ችኋቸው።

7 “እነሆ፤ እነርሱን ከሸጣችሁባቸው ቦታዎች
አነሣሣቸዋለሁ፤ እናንተም ያደረጋችሁትን በገዛ
ራሳችሁ ላይ እመልስባችኋለሁ። 8 ወንዶችንና
ሴቶች ልጆቻችሁን ለይሁዳ ሰዎች እሸጣለሁ፤
እነርሱም መልሰው በሩቅ ላሉት ለሳባ ሰዎች
ይሸጧቸዋል፤” እግዚአብሔር ይህን ተናግሮ
አልና።

9 በሕዝቦች መካከል ይህን ዐውጁ፤
ለጦርነት ተዘጋጁ፤
ተዋጊዎችን አነሣሡ፤
ጦረኞችም ሁሉ ቀርበው ያጥቁ።
10 ማረሻችሁ ሰይፍ፣
ማጭዳችሁም ጦር እንዲሆን ቀጥቅጡት፤
ደካማውም ሰው፣
“እኔ ብርቱ ነኝ” ይበል።
11 እናንት በዙሪያ ያላችሁ ሕዝቦች ሁላችሁ፤
ፈጥናችሁ ኑ፤
በዚያም ተሰብሰቡ።

እግዚአብሔር ሆይ፤ ተዋጊዎችህን ወደዚያ
አውርድ!
12 “ሕዝቦች ይነሡ፤
ወደ ኢዮሣፍጥም ሸለቆ ፈጥነው ይውረዱ፤
ዙሪያውን ባሉት ሕዝቦች ሁሉ ላይ
ልፈርድ፣
በዚያ እቀመጣለሁና።
13 ማጭዱን ስደዱ፤
መከሩ ደርሶአልና፤
ኑ ወይኑን ርገጡ፤
የወይን መጭመቂያው ሞልቶ፣
ከጕድጓዶቹም ተርፎ ፈሶአልና፤
ክፋታቸው እንደዚህ ታላቅ ነው።”
14 ብዙ ሕዝብ፣ በጣም ብዙ ሕዝብ፣
ፍርድ በሚሰጥበት ሸለቆ ተሰብስቦአል፤

46፥13፤ ሐብ1፥17፤ ሚክ4፥7፡7፥18፤ ሐሥ 2፥17-21፡39፤ ሮሜ፥27፡10፥13
3፥1 ዘዳ30፥3፤ኤር16፥15፤ 40፥5፤ሕዝ38፥8፤ ሶፎ3፥20
3፥2 ቍ 12፤ ዘፍ11፥4፤ ዘሌ26፥33፤ ኢሳ13፥9፡22፥1፤ ኤር2፥35፤ ሕዝ36፥5፤ሶፎ3፥8
3፥3 ኢዩ6፥27፤ ሕዝ24፥6፤ ኢል1፥5፤አሞ2፥6
3፥4 ዘፍ10፥15፤ ዘሌ26፥28፤መዝ87፥4፤ ኢሳ14፥29-31፡34፥8፤ ኤር47፥1-7፤ ሕዝ25፥15-17፤ ዘካ9፥5-7፤ ማቴ11፥21
3፥5 1ነገ15፥18፤ 1ዜና21፥16-17
3፥6 ሕዝ27፥13፤ ዘካ9፥13
3፥7 ኢሳ43፥5-6፤ 66፥6፤ኤር23፥8
3፥8 ዘፍ10፥7፤ 2ዜና9፥1፤ኢሳ14፥2፤ 23፥1፤60፥14፤ ኤር30፥16
3፥9 ኢሳ8፥9፤ ኤር46፥4
3፥10 ዘኍ25፥7፤ ኢሱ1፥6፤ኢሳ2፥4፤ ዘካ12፥8
3፥11 ኢሳ13፥3፤ ሕዝ38፥15-16፤ሶፎ 3፥8
3፥12 ቍ2፤መዝ82፥1፤ ኢሳ2፥4
3፥13 መሳ6፥11፤ ኢሳ17፥5፤ኤር25፥30፤ ሆሴ6፥11፤ቴ13፥39፤ ማር4፥29፤ ራእ14፥15-19፡20
3፥14 ኢሳ2፥4፤13፥4፤ 22፥1፤34፥2-8፤ሕዝ36፥5፤ኢል1፥15፤ሶፎ1፥7

[ኀ]2 ኢዮሣፍጥ የስሙ ትርጕም እግዚአብሔር ይፈርዳል ማለት ነው፤ ቍ12 ላይም እንዲሁ

ጋር የገባውን ቃል ኪዳን ነው (2ሳሙ 7፤ መዝ 132፥13-18 ይመ)። *ከትሩፋኑም፤* ዘካ 13፥8-9፡14፥2 ይመ።

3፥1 *በዚያ ዘመን፤* እስራኤል በምትቤዥበት በመጨረሻው ዘመን ማለት ነው። *ምርኮ ስመልስ፤* ወይም “ክምርኮ ስመልስ” ማለት ነው (ከቍ 6-7፤ እንዲሁም የኤር 29፥14 እና አማራጭ ትርጕሙን ይመ)።

3፥2 *ኢዮሣፍጥም ሸለቆ፤* ቍ 12 ይመ። በቍ 14 ላይ ፍርድ የሚሰጥበት ሸለቆ እንደ ሆነ ተገልጾአል። ይህም በኢየሩ ሳሌም አጠገብ ላለው ሸለቆ ምሳሌያዊ ስም ነው። በዚህ ስፍራ የተገለጸውም ኢየሩሳሌምን ለማጥፋት በሚሰበሰቡ መንግሥታት ላይ የሚመጣውን የእግዚአብሔርን የመጨረሻ ፍርድ ለማመል ከት ነው (አማራጭ ትርጕሙን ይመ)። እግዚአብሔር በአሕዛብ ላይ ከተቀዳጃቸው ታሪካዊ ድሎች አንዱን ንጉሥ ኢዮሣፍጥ በዚህ ስፍራ መስክሮ ነበር (2ዜና 20፥1-30 ይመ)። *ስለ ርስቴ፤* የ2፥17 ማብ ይመ። እግዚአብሔር ከቍ 2-5 ድረስ ባለቤትነቱን በሚያመለክቱ ስምንት የተለያዩ መግለጫዎችን ደጋግሞ በመጠቀም ከእስራኤል ጋር ያደረገውን ኪዳን ይገልጻል። *እስራኤል፤* የ2፥27 ማብ ይመ።

3፥3 *በሕዝቤ ላይ ዕጣ ተጣጣሉ፤* ይህ በይሁዳ ላይ የሆነው በምርኮው ጊዜ (በ586 ዓ.ቅ.ክ) እንደ ነበረ፣ በአብ ቍ 11 ላይ ተጠቅሶአል። የእስራኤላውያን ጠላቶች እስራኤላውያንን እንደ መናኛ ዕቃ በመቍጠር ለዝሙት መፈጸሚያና ለመዝናኛ ይጠቀሙባቸው ነበር።

3፥4-8፤ ጣልቃ የገባ ስድ ንባብ ነው፤ እግዚአብሔር ከቍ 1-3፡9-11 ባለው ክፍል እስራኤልን በሚጠሉ አገሮች ላይ በአጠ ቃላይ ፍርድ ሲያስተላልፍ፣ እዚህ ላይ ግን በቀጥታ የእነዚህን አገሮች ስም እየጠቀሰ በእያንዳንዱ ላይ ፍርድ ይናገራል።

3፥4 *በእኔ፤* እግዚአብሔር ራሱን ሲያመለክት ነው። *ጢሮስና ሲዶና...የፍልስጥኤም፤* ጢሮስ እስራኤላውያንን ባሪያ አድርጋ ሸጣለች (አሞ 1፥9 ይመ)፤ ፍልስጥኤምም ሁልጊዜ እስራኤልን እንደበዘበዘች ነው (መሳ 13፥1፤1ሳሙ 5፥1፤2ዜና 21፥16-17፤ ሕዝ 25፥15-17 ይመ)።

እግዚአብሔር ሲዶናን በ345 ዓ.ቅ.ክ ለሣልሳዊ አንጥዮኩስ ባሪያ እንድትሆን በማድረግ፣ ጢሮስን ደግሞ በ586 ዓ.ቅ.ክ በባቢሎና ውያን እንድትከበብና የግሪኮች ንጉሥ በሆነው በታላቁ እስክንድር በ332 ዓ.ቅ.ክ እንድትያዝ በማድረግ ሁሉንም ቀጥቶአቸዋል።

3፥6፤ በጥንት ጊዜ በ800 ዓ.ቅ.ክ አካባቢ ግሪኮች ከፊንቃ ውያን ጋር ይገበያዩ ነበር።

3፥8 *ለሳባ ሰዎች፤* ንጉሥ ሰሎሞንን የጐበኘችው ንግሥት ከነበረችበት ሳባ ከተባለ አገር የመጡ ሰዎች ናቸው (1ነገ 10፥1-13 ይመ)። *በሩቅ ላሉት፤* በዐረብ ልሳነ ምድር በደቡብ በኩል (በዛሬዪቱ የመን) የሚገኝ ስፍራ ነበር።

3፥9-21፤ ከቍ 9-11 ተናጋሪው ኢዩኤል ነው፤ ከቍ 12-13 እግዚአብሔር ይናገራል፤ ከቍ 14-16 ኢዩኤል ሲናገር፣ ከቍ 17-21 ደግሞ እግዚአብሔር ይናገራል። ኢዩኤልም የተናገረው ነቢይ አድርጎ ለሾመው ጌታ አፍ በመሆን ነበር።

3፥9-11፤ እግዚአብሔር በማይበገር ሰማያዊ ሰራዊት ወደ ፍርድ ስለሚያመጣቸው፣ ሕዝቦች ለጦርነት እንዲዘጋጁ ይነገራቸው ዘንድ ኢዩኤል ትእዛዝ ይሰጣል (ከሕዝ 38-39፤ ከራእ 19 ጋር ያነጻጽሩ)።

3፥10፤ የእግዚአብሔር አገዛዝ የሚያመጣው ሰላም የተን ጸባረቀበት የዚህ ጥቅስ የመጀመሪያ ክፍል፣ የኢሳ 2፥4 እና የሚክ 4፥3 ተቃራኒ ነው። በዚህ ስፍራ የእግዚአብሔር ጠላቶች ከእግዚአብሔር ጋር የመጨረሻ ጦርነት እንዲያደርጉ ተጠርተዋል።

3፥11 *በዚያም ተሰብሰቡ፤* በኢዮሣፍጥ ሸለቆ ለፍርድ ማለት ነው (ቍ 2፡12)።

3፥13፤ በይሁዳ ላይ ከዘመተው ከታላቁ የጌታ ሰራዊት የተነሣ (2፥3-11)፣ ምንም የሚሰበሰብ መከር አልነበረም (2፥3)። ያ መከር እንደ ገና መታደስ ነበረበት (2፥19፡22፡24፡26)። በመጨ ረሻም፣ በታላቁ የእግዚአብሔር ቀን መከር ይኖራል፤ ይህ መከር እግዚአብሔር በአሕዛብ ሁሉ ላይ የሚያመጣው የፍርድ መከር ነው፤ የዚህ ፍርድ አስፈሪነት በራእ 14፥14-20 ላይ ተገልጾአል።

3፥14 *ፍርድ በሚሰጥበት ሸለቆ፤* የኢዮሣፍጥ ሸለቆ የተባለው

ፍርድ በሚሰጥበት ሸለቆ፣
የእግዚአብሔር ቀን ቀርቦአልና።
15 ፀሓይና ጨረቃ ይጨልማሉ፤
ከዋክብትም ከእንግዲህ አያበሩም።
16 *እግዚአብሔር* ከጽዮን ጮኾ ይናገራል፤
ከኢየሩሳሌም ያንጐደጕዳል፤
ሰማይና ምድርም ይናወጣሉ፤
እግዚአብሔር ግን ለሕዝቡ መሸሸጊያ፣
ለእስራኤልም ልጆች መጠጊያ ይሆናል።

በረከት ለእግዚአብሔር ሕዝብ

17 "ከዚያም እኔ ስምባካቹሁ *እግዚአብሔር*፣
በቅዱሱ ተራራዬ በጽዮን እንደምኖር ታው
ቃላችሁ፤
ኢየሩሳሌም የተቀደሰች ትሆናለች፤
ከእንግዲህም ወዲያ ባዕዳን አይወሯትም።
18 "በዚያ ጊዜ ተራሮች፣ አዲስ የወይን ጠጅ
ያንጠባጥባሉ፤
ኰረብቶችም ወተት ያፈሳሉ፤
በይሁዳ ያሉ ሸለቆዎች[1] ሁሉ ውሃ ያጐርፋሉ፤
ከእግዚአብሔር ቤት ምንጭ ይፈልቃል፤
የሰጢምን ሸለቆ ያጠጣል።
19 ግብፅ ባድማ፣
ኤዶምም ምድረ በዳ ትሆናለች፤
በምድራቸው ንጹሕ ደም በማፍሰስ፣
በይሁዳ ሕዝብ ላይ ግፍ ፈጽመዋልና።
20 ይሁዳ ለዘላለም፣
ኢየሩሳሌምም ለትውልድ ሁሉ መኖሪያ
ትሆናለች፤
21 ደማቸውን እበቀላለሁ፤
በደለኛውንም ንጹሕ አላደርግም።"

እግዚአብሔር በጽዮን ይኖራል!

3÷15 ኢዮ9÷7፤ ሕዝ32÷7
3÷16 መሳ5÷4፤ 2ሳሙ22÷3፤ ኢሳ14÷16፤25÷4፤42÷13፤ ኤር16÷19፤ ሕዝ38÷19፤ አሞ1÷2፤ ዘካ9÷12፤12÷8
3÷17 ዘፀ6÷7፤ መዝ2÷6፤74÷2፤ ኢሳ2÷2፤4÷3፤52÷1፤ ኤር31÷40፤ ሕዝ44÷9፤ ኢዩ2÷27፤ ዘካ9÷8
3÷18 ዘፀ3÷8፤ ዘፍ25÷1፤ መኃ5÷1፤ ኢሳ25÷6፤30÷25፤35÷6፤44÷3፤ ኤር31÷12፤ ሕዝ47÷1፤ ኢዩ2÷24፤ አሞ9÷13፤ ራእ22÷1-2
3÷19 ኢሳ11÷14፤19÷1፤34÷11፤51÷35፤ አብ1÷10 3÷20 ዕ ዝ9÷12፤ አሞ9÷15
3÷21 መዝ74÷2፤ ኢሳ1÷15፤59÷20፤ ሕዝ36÷25፤ 48÷35፤ ዘካ8÷3

[1]18 ወይም *የሺጢም ሸለቆ*

ነው። (ቍ.2:12) "ኢዮሣፍጥ" እግዚአብሔርን እንደ ዳኛ አድርጎ ይገልጠዋል (የቍ 2 ማብ ይመ)። ለየት ካለው የዕብራይስጥ ቃል የተወሰደው ይህ "ፍርድ" የሚለው፣ ቃል መለኮታዊ የፍርድ ውሳኔን ወይም የዳኛውን ትዕዛዝ የሚያመለክት ነው፤ እንግዲህ ሸለቆው ያ ፍርድ የሚፈጸምበት ስፍራ እንደ ሆነ ይገመታል።

3÷15፤ 2÷10 እና ማብ ይመ።

3÷16 *ጮኾ ይናገራል*፤ እግዚአብሔር እንደ አንበሳ ሕዝቦችን ይሰባብራቸዋል። የመጀመሪያዎቹ ሁለት ስንኞች በአሞ 1÷2 ላይ ይገኛሉ (ኤር 25÷30 ይመ)። *ያንጐደጕዳል*፤ እግዚአብሔር በሰራዊቱ አማካይነት በኢየሩሳሌም ላይ እንደ ሚያን ጐዳጐድ (2÷11)፣ እንዲሁም ርስቱን ከሚገዛበት ከመናገሻ ከተማው በኢየሩሳሌም ጠላቶች ላይ ያንጐደጕድባቸዋል። (ቍ.17፤ አሞ 1÷2 ይመ)።

3÷17-21፤ እግዚአብሔር ሕዝቡን በሁለት መንገድ ይባርካል፤ አሉታዊ በሆነ መልኩ ጠላቶቻቸውን በማጥፋት አዎንታዊ በሆነ መልኩ ደግሞ መልካም ነገሮችን በመስጠት ይባርካል።

3÷17 *እኔ...በጽዮን እንደምኖር*፤ እግዚአብሔር ራሱ ከእነርሱ ጋር ይኖራል (ቍ 21 ይመ)። ተመሳሳይ የሆነ አገላለጽ በ2÷27፤ በመዝ 46÷4 ላይ ይገኛል (ከራእ 21÷3 ጋር ያነጻጽሩ)። ያልተቀደሰችውና ለጥቃት የተጋለጠችው የአሁኗ ከተማ የመጨረሻ በረከት እግዚአብሔር በውስጧ መኖሩ ይሆናል (ቍ 21 እና ማብ፤ ራእይ 21 ይመ)። ከዚያም ከተማዪቱ ቅዱስና የማትበገር ትሆናለች።

3÷18 *በዚያ ጊዜ*፤ "በዚያ ዘመን" (ቍ 1) ከሚለው ጋር ተመሳሳይ ነው። በዚህ ስፍራ የተገለጸው የዔድን ገነት ልምላሜ በ1÷10 ላይ ከተገለጸው ድርቅ ጋር የሚነጻጸር ነው (አሞ 9÷13 ይመ)። *ከእግዚአብሔር ቤት ምንጭ ይፈልቃል*፤ ከእግዚአብሔር ዘንድ የሆነው የበረከት ምንጭ ሕዝቡን እያረሰረሰ ያለማቋረጥ ፍሬያማ እንዲሆን ያደርገዋል (ከመዝ 36÷8፤46÷4፤87÷7፤ ከመዝ 47÷1-12፤ ከራእ 22÷1-2 ጋር ያነጻጽሩ)። *የሰጢምን*፤ ሰጢም በደረቅ ዐፈር የበለጸገ ቢሆንም ሥዕላዊ መግለጫው በውሃ እንደተሞላ የሚያሳይ ነው።

3÷19 *ግብፅ...ኤዶምም*፤ የጥንት የእስራኤል ጠላቶች እንደመሆናቸው መጠን፣ በዚህ ስፍራም የእግዚአብሔርን ጠላቶች ሁሉ ይወክላሉ። *ባድማ...ምድረ በዳ*፤ ዘላቂ የሕይወት በረከቶች በሙሉ መወገዳቸውን የሚያመለክት ሲሆን፣ የእግዚአብሔር ሕዝብ ዕጣ ፈንታና የእግዚአብሔር መንግሥት ጠላቶች ዕድል ምን ሊሆን እንደሚችል የሚያነጻጽር ዘይቤ ነው። በዚህ ስፍራ የተገለጸው ባድማነት ቀደም ብሎ የይሁዳ ሁኔታ ምን እንደነበረ የሚያስታውስ ነው (2÷3)።

3÷20 *ለዘላለም ... ሁሉ መኖሪያ ትሆናለች*፤ የእግዚአብሔር ፍርዱና ሕዝቡን መቤዠቱ በሚያበቃበት ጊዜ፣ መንግሥቱ ለዘላለም ያብባልና ጸንቶም ይኖራል።

3÷21፤ ይህ የፍርድ መጽሐፍ፣ "እግዚአብሔር በጽዮን ይኖራል" በሚል ተስፋ በሚሰጥና በሚያበረታታ ቃል ይደመደማል፤ ስለዚህም ከእርሱ ጋር ለሚኖሩና በእርሱ ለሚታመኑ፣ ሁሉም ነገር የተስተካከለና ቀና እንደሚሆን ያመለክታል።